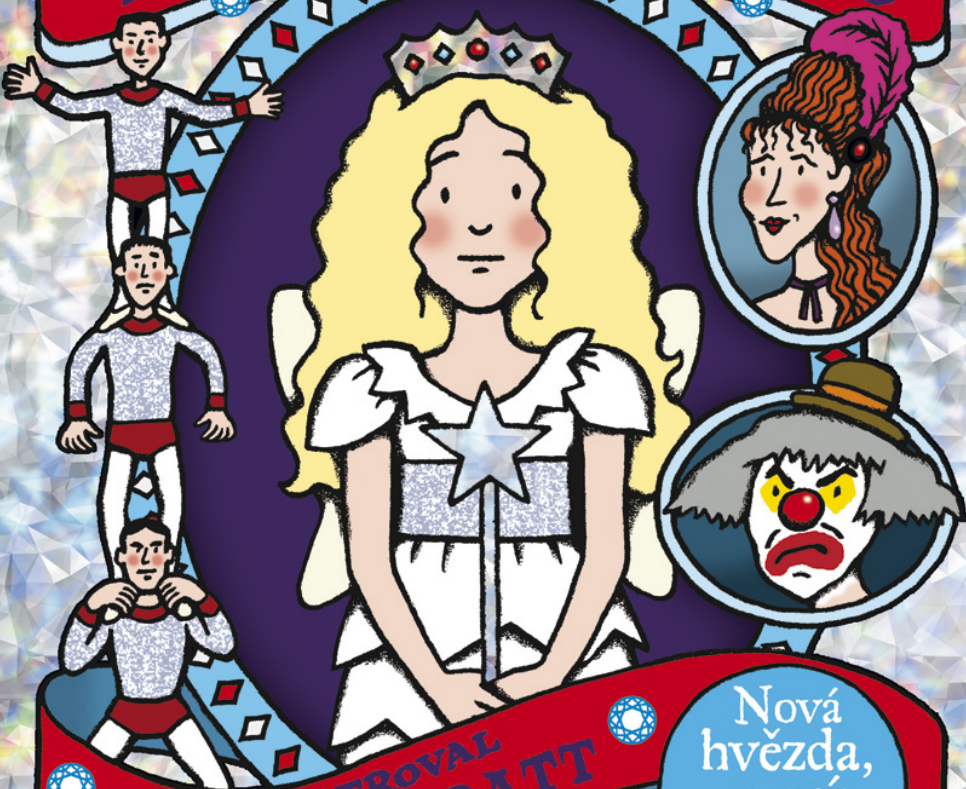

Jacqueline Wilsonová

Ze světa Hetty Featherové

HVĚZDIČKA

ILUSTROVAL
NICK SHARRATT

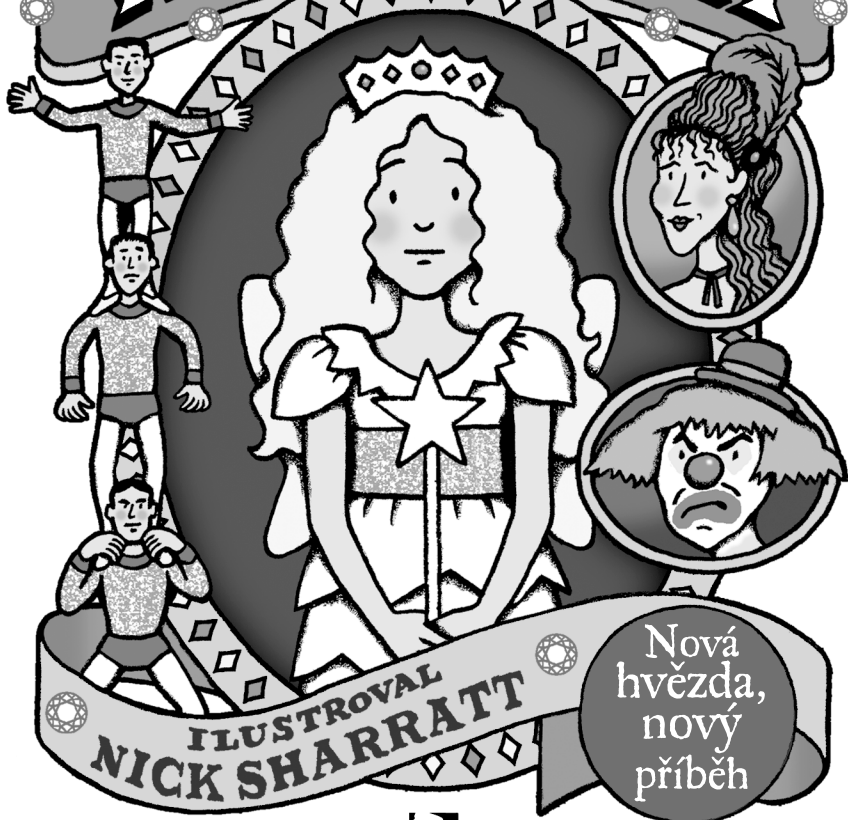
Nová
hvězda,
nový
příběh

HVĚZDÍČKA

Jacqueline Wilsonová

Ze světa Hetty Featherové

HVĚZDÍČKA

Přeložila

Daniela Feltová

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2014

Bořivojova 75, Praha 3

Text copyright © 2013 by Jacqueline Wilson

Illustrations copyright © 2013 by Nick Sharratt

All rights reserved.

Z anglického originálu *Diamond*

(Published by Doubleday, Great Britain, 2012)

přeložila © 2014 Daniela Feltová

Redakce textu: Zuzana Řehořová

Jazyková korektura: Mirka Jarotková

Grafická úprava obálky: Bohumil Fencel

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7507-196-5

*Na památku Joan Beswickové,
která mi byla druhou matkou*

Jmenuju se Elvíra. Předtím jsem se jmenovala Ellen-Jane Pottsová, ale moje milovaná kamarádka Hetty říká, že to vůbec nevadí, když si člověk změní jméno. Ona si ho změnila už *tříkrát*. V našem cirkusu používá jméno Esmeralda Starová. Ušila si smaragdově zelený jezdecký kabátek a k němu nosí nablýskané jezdecké holínky a vážně jí to moc sluší! Je opravdovou hvězdou našeho cirkusu, a navíc je to nejchytřejší holka na světě.

Teď se usmívá, když to říkám, a je stejně rudá jako ty její vlasy. Můj příběh mi totiž sepisuje Hetty. Co se týče psaní a gramatiky, jsem úplně nemožná, protože jsem nikdy nechodila do školy. Hetty si se mnou dala spoustu práce, když mě zkoušela něco naučit, ale byla to zbytečná námaha. Dokázala bych nanejvýš napsat, že *pes do domu vles* (nebo *vlez?*), takže moje vyprávění by bylo bez Hettyiny pomoci hodně ubohé.

Ve Willoughby Buildings, kde jsme spolu s několika ostatními rodinami bydleli, nebyl pes, ale kočka – tedy spíš *kocour*: velké černé zvíře jménem Mouser, které se za noci plížilo ulicemi. Nevím, jestli chytal myši, ale docela určitě lovil krysy, kterých tam byly spousty. Mouser byl jediný v celém Willoughby, kdo chodil spát s plným žaludkem. Někdy jsme mívali takový hlad, že jsme sami uvažovali, jestli bychom si taky neměli dát k obědu nějakou tu krysou.

To bylo ještě za starých špatných časů. Mám to přeskochit? Ne, Hetty říká, ať to všechno povím. Tak dobře. Sice bych na některé věci nejradši zapoměla, ale budu dělat, co můžu, abych jí udělala radost, protože je to moje nejmilejší kamarádka na celém světě – a k tomu má v ruce pero.

Narodila jsem se v roce 1883 jako páté dítě své matky Lizzie Pottsové a svého otce Samuela. Byla jsem jejich druhé děvče a řekla bych, že jsem pro ně byla velkým zklamáním. Mám dojem, že mou mámu vychovali pro život na ulici. Nevyprávěla nám sice nic o svém dětství, ale pokaždé, když jsme si na něco stěžovali, zavrtěla nad námi hlavou a řekla: „Vy ani nevíte, že jste se narodili pod šťastnou hvězdou.“ To mi vždycky připadalo trochu divné. Šťastnou hvězdu jsem v životě neviděla, ovšem to, že jsem se narodila, jsem věděla moc dobře a moji sourozenci toho byli svědky. Jen můj otec ne. Ten se vždycky při matčině porodu někam uklidil.

Když matka rodila, býval celou noc pryč, a někdy i celý další den. Zapíjel v hospodě U Královské hlavy své další dítě – nebo utápěl žal. Přijde na to, z které strany se na to koukáte. Tedy, ne že by potřeboval nějakou výmluvu, když chtěl jít do téhle či nějaké jiné hospody. Byl známý svou zálibou v pití – což je zvláštní, když člověk uváží, že byl povoláním pouliční prodejce

novin a specializoval se na prodej náboženských traktátů a homilií proti démonu alkoholu.

Ty nevíš, co je to traktát nebo homilie, Hetty? Tak vidíš! Taky nevíš všechno, i když máš fajnové vzdělání. Traktát je takový náboženský článek a homilie znamená kázání. Můj otec chodil od vesnice k vesnici a v den, kdy se konal trh, se zastavil uprostřed ulice a začal vykřikovat, co nabízí za zboží. Vsadím se, že tobě by tahle práce šla určitě dobře, Hetty. Taky si dokážeš vymýšlet a uměla bys vymámit i tele z jalové krávy.

Můj otec prodával malé kartičky se zlacenými okraji – byly nádherné, ozdobené sýkorkami a růžovými poupaty a andělíčky. Kupoval je po penci a matka je doma vybarvovala: sýkorky modře, poupata červeně a andělíčkům dělala růžové tváře a zlaté vlasy – šup, šup, a už to měla. Bylo to úplně snadné. Já a Marie-Marta jsme se to taky naučily a dokázaly jsme jich udělat tak třicet do hodiny – šlo nám to jako na drátkách, to bys koukala!

Ještě za svobodna cestoval otec po celé Anglii a vykřikoval: „*Veźmĕte si slova Pána Ježíše k srdci a žijte podle nich!*“, nebo: „*Nezapomínejte na den Pánĕ. Sklánĕjte hlavu v modlitbĕ!*“ – a přitom sám v nedĕli v noclehárnĕ vospával až do obĕda, a teprve potom se vyštrachal z postele s bolavou hlavou. On totiž už tenkrát, když ještĕ žádnĕ trable nemĕl, vymetal všechny hospody a putyky, proti kterým brojily ty jeho traktáty.

Jednou v nedĕli se seznámil s mou matkou. Přespávala tu noc ve stejné noclehárnĕ a vsadím se, že i ji bolela hlava. Vždycky si matku představuju jako starou ženu, protože měla pořád takový ustaraný obliĕej a byla kost a kůže, ale otec říkal, že když se s ní poznal, byla to krasavice – holka krev a mlíko. Tváře měla stejné růžové jako andělíčky na těch jeho kartách a k tomu dlouhé světlé vlnité vlasy až do pasu.

Možná by otec nemĕl kuráž ji oslovit, kdyby byla

nastrojená ve svých hodobožových šatech, protože to byl obyčejný muž s obrovským rudým nosem jako klaun, a navíc byl o dobrých patnáct let starší než matka. Jenže ona seděla schoulená na rohu jen v noční košili a šálu a hořce plakala, protože se k ní nějaký mladík zachoval hnusně.

Otci jí bylo líto a netrvalo dlouho a ta krásná blondátá hlavička mu plakala na rameni. On ji nešikovně, ale něžně hladil. „No tak, holčičko. Starej Sam se o tebe postará a dohlídne na to, abys byla zase v pořádku,“ řekl jí – nebo něco na ten způsob, a zezačátku držel slovo.

Byl to zvláštní párek, ale otec tvrdil, že byli šťastní jako dvě jehňátka na louce. Taky tak matce říkal. „Kde je moje jehňátko?“ zavolal vždycky, když se vrátil z cest, a matka se mu vrhla do náruče.

Měli svůj vlastní domov: pronajali si malý dvoupokojový byteček v jednom velkém opraveném domě a matka ho udržovala v bezvadné čistotě. Na stěny vylepila otcovy traktáty jako tapetu, aby to tam měli hezké. Taky si ty traktáty každý den četla. Ukazovala si na písmena prstem a polohlasně si je přelouskávala, protože měla stejné potíže se čtením jako já.

„Lituj hříchů a chval Pána,“ říkala – a přesně to taky dělala. Každou neděli chodila do kostela na konci ulice a stydlivě postávala vzadu, protože nevěděla, kam má jít a co má dělat. Bála se, že si na ni ostatní lidi v kostele budou ukazovat a farář že ji vyhodí – a oni ji zatím hezky přivítali. Dali jí zpěvníček, a jelikož matka měla hudební sluch a lehký melodický hlas, brzo chválila Pána, co jí síly stačily.

Prosila otce, aby chodil do kostela s ní, ale on vždycky zavrtěl hlavou.

„To není nic pro mě, jehňátko. Já ty traktáty neberu moc vážně – prostě je jen prodávám, abysme měli co jíst. Nejde mi na rozum, proč mi utíkáš v neděli ráno,

o mým jediným volným dnu, když bys mohla zůstat hezky v teple a pohodlíčku se mnou v posteli – ale když se ti to líbí, nebudu ti bránit. Já jen chci, abys byla šťastná.“

Takhle jí to říkal a ona nám to pak pořád dokola vyprávěla.

„On sice není ten typ chlapa, co chodí každou neděli do kostela, ale i tak je to hodnej, křesťansky založenej muž. Vždycky se ke mně choval mile a pozorně,“ říkala nám matka se slzami v očích.

Byla to pravda. Náš otec totiž matku zbožňoval. Když jí začalo růst břicho, protože čekala první dítě, dělal si o ni velké starosti. Ráno jí vždycky bývalo špatně od žaludku, a když chtěla zamést podlahu nebo přiložit uhlí do ohně, omdlívala jako špalek. Otec se ze všech sil snažil jí pomáhat. Vstával brzo ráno, aby zatopil v kamnech a dal vařit maso na oběd. Matku pak ještě zabalil do dek na pohovce.

V sobotu večer pořád chodil do putyky, ale ať mu v neděli ráno bylo sebehůř, vždy se vyštrachal z postele, aby matku doprovodil do kostela. Sám dovnitř nešel – čekal na ni venku v zimě, aby ji po mši mohl zase doprovodit domů.

Matka byla tak drobná, že očekávali těžký porod. A myslím, že opravdu rodila dlouho. Ale nevím, protože jsem u toho nebyla. Ani otec tam nebyl. Jakmile matka začala křičet, nechal ji tam s porodní bábou a zamířil rovnou do hospody. Prý nemohl slyšet, jak trpí. V hospodě se zpil do němoty a domů přišel až ráno. Byl si jistý, že je z něj vdovec – jenže když se s pláčem a nadávkami doplazil domů, našel matku v posteli živou a zdravou a v jejím náručí uřvaného blondatého chlapečka.

„To je můj malej zázrak,“ řekla máma. „Ach, Same, konečně je z nás rodina!“

Já si teda myslím, že by byl radši, kdyby byli zůstali jen sami dva. Nebyl totiž rodinný typ. Ovšem když teď

viděl, jak matka zvládla porod, byl pyšný, že je otcem takového krásného synáčka. Ten večer šel zase do hospody – tentokrát slavit. Matka se snažila nedělat si z toho hlavu. Pevně svírala svého chlapečka a mumlala mu všechna ta dobrá slova z traktátů, jako kdyby to byla kouzelná zařikadla, která jejím drahocennému synáčkovi zaručí, že bude sekat dobrotu a žít spořádaným životem.

Dala mu jméno Matouš podle první knihy evangelia. Rok nato se narodil Marek a dva roky po něm malý Lukáš. Matka s těmi třemi měla plné ruce práce a otec musel vydělávat, aby všechny ty hladové krky uživil. Matku nechával doma, ať si s chlapci poradí sama, zatímco on brázdil zemi křížem krážem – a když lidi přestali kupovat jeho traktáty, našel si jiné zboží.

Na husím trhu v jednom městě na severu země si u stánku se suvenýry z poutí všiml sádrových sošek. Byly to takové ty, co se dávají na krbovou řimsu: dvojice psů s dlouhýma ušima, které si lidi staví z každé strany hodin, nebo legrační panímáma s pantátou ukládající se do postele, nebo pastýřka s ovečkou. Právě ta upoutala otcovu pozornost. Uvažoval, že by ji zkusil vyhrát v kole štěstí pro své jehňátko doma – ale vtom si všiml anděla s velkými křídly a zbožným výrazem.

Dostal nápad. Promluvil si s prodavačem o dodavatelích, koupil od nich gumovou formu na anděla a doma pak ještě objednal sádro z Paříže. Náš domov začal připomínat výjev z jeho traktátů: *A hle, zástup andělů nebeských se snášel ve svatém houfu*. Z formy, která si neodpočinula ve dne v noci, vystupoval anděl za andělem. Zezačátku se to neobešlo bez nehod. Sem tam se ulomilo nějaké to křídlo – a občas dokonce i hlava –, ale otec brzy přišel na to, jak z formy vyloupnout dokonalého anděla.

Na matce pak bylo, aby je natřela barvou. Měnila

odstíny křídel a šatů, ale malovala jim všem tmavé vlasy, aby hezky kontrastovaly se zlatou svatozáří.

Otci se do tašky nevešlo víc než dvacet andělů zabalených do novinového papíru, ovšem účtoval si šilink za jednoho a slušně na nich vydělával. Postavil se s nimi na ulici a začal zpívat nějaký hymnus, aby upoutal pozornost kolemjdoucích. Jeho oblíbená píseň byla *Slyš, co pějí andělé*, a zpíval ji po celý rok, přestože to byla vánoční koleda. Pak začal vykřikovat: „Pojďte si koupit moje překrásné anděly. Spatříte je a užasnete! Můžete navždycky změnit svůj osud. Postavte si jednoho z těchto krasavců na krbovou římsu, a on bude bdít nad váma i vašima blízkejma a bude vás chránit před všema trablema, malejma stejně jako velkejma.“

Lidi mu nedokázali odolat a na konci každého dne otci v kapse vesele cinkaly mince. Jeho vyvolávání bylo tak přesvědčivé, že mu uvěřila i matka a měla na krbové římsě pět andělů – pro každého člena rodiny jednoho: pro matku, otce, pro Matouše, Marka a pro Lukáše. Dalšího bílého anděla měla v zásobě pro malého Jana, protože čekala další dítě a nemohla se dočkat, až bude mít kompletní kvarteto dětiček se jmény všech evangelistů.

Věřila tomu, že se jí narodí další hezký blondatý chlapec. Zděsila se, když se jí narodila malá tmavovlasá holčička. Jakmile se otec vzpamatoval ze svého slavení, prohlásil, že je radostí bez sebe, že má pro změnu zase holčičku. „Tmavovlasá, po mně! Doufejme, že nezdědí moje vlastnosti a mou podobu, chudinka malá!“

Matka jí dala jméno Marie-Marta, což byla nejzbožnější ženská jména, jaká dokázala vymyslet. Bylo to milé a poslušné děvčátko, ale bohužel se splnila otcova předpověď: zdědila po otci ten jeho nešťastný rudý nos.

Trvalo dost dlouho, než se matka po porodu Marie-Marty zotavila. Porodní bába ji varovala, že už by neměla riskovat žádné další dítě – jenže matka její rady

nedbala. Marii-Martu milovala, ale pořád toužila po malém Janovi. Další dvě děti zemřely ještě dřív, než se narodily, a matka pro ně celé týdny hořce plakala.

„Co jsem vám povídala?“ zlobila se porodní bába, ale matka si nedala říct. Znovu přišla do jiného stavu – a když to zjistila, plakala štěstím. Přeslabikovala všechny otcovy traktáty a vybrala si z nich citáty z evangelia svatého Jana, které pak podtrhala drahou zlatou barvou a vylepila si je nad postel. Poprosila otce, aby jí tam taky udělal malou poličku, a na tu postavila prvního ze všech sádrových andělů, aby nad ní celou noc rozprostíral křídla a chránil i malého Jana.

Když přišla její hodinka, protáhla se na dva dny. Porodní bába si byla jistá, že matka porod nepřezijí. Nakonec děťátko přece jen spatřilo světlo světa – a byl to opravdu drobeček, i když jí způsobil takovou bolest. Nebyl to ovšem vytoužený Jan. Byla jsem to já.

Chudák matka. Nechtěla dceru. Měla už přece Marii-Martu. Podívala se na mě a odvrátila hlavu ke zdi. Kojila mě sice každou chvíli, ale jinak o mě nejevila žádný zájem. Dokonce se ani neobtěžovala dát mi jméno.

Otec mě tedy pojmenoval Ellen-Jane, po mých babičkách. Ty už v té době byly obě mrtvé.

„A řek bych, že to ubohý tintítko si na tomhle světě taky moc dlouho nepobude,“ soudil.

Byla jsem sice ubohé tintítko, ale kupodivu jsem prospívala.

I když mí bratři měli jména světců, byli to malí ďáb-
líci. Trápili mě, jak mohli. Nejstarší Matouš byl ještě
docela hodný. Když jsem měla něco, co sám chtěl, jednu
mi vrazil a sebral mi to, ale pokud jsem upadla, zvedl
mě a běžel vedle mě tak dlouho, dokud jsem nepřestala
plakat.

Marek byl žalobníček – a navíc mistr v přetvářce. Ští-
pal mě tajně a nadával mi šeptem. Lukáš byl zase
ukňouránek. Když nebylo po jeho, stěžoval si a vyváděl.
Otec je vždycky seřezal na jednu hromadu, když byl
doma, ale to na jejich chování nemělo vůbec žádný vliv.

Marie-Marta byla hodné děcko – skoro až *moc* hodné.
Já jsem často tajně strkala prst do cukřenky a olizovala
ho, nebo jsem počmárala a roztrhala některý z otcových
traktátů, a Marie-Marta mi vždycky říkala: „Rodiče to
sice neviděli, ale *andělíci* jo!“

Začala jsem mít z těch sádrových andělů, sledujících

mě s pusou zděšeně otevřenou nad mými lumpárnami, opravdovou hrůzu. Jednou, když jsem byla ještě malinká, jsem je všechny shodila na zem – dokonce i toho, co byl nad matčinou postelí.

Matce to úplně vyrazilo dech. Otvírala a zavírala ústa, ale nevycházel z nich žádný zvuk. Lehla si do postele a plakala, protože si myslela, že to věští neštěstí. Otec v tom nehledal žádné skryté významy – prostě jen zuřil, že má tolik andělů naráz ulámané nosy, prsty a křídla.

„Kterej darebák to udělal?“ zahromoval.

Trásli jsme se jako osiky.

„No dobře. Tak dostanete nařezáno *všichni*, i malá,“ řekl a šel pro rákosku, která stála připravená v rohu pokoje.

„Nedělejte to, otče! Já to nebyl! To všechno udělala malá!“ vykřikl Marek.

Otec zavrtěl hlavou. Nemohl uvěřit tomu, že bych byla tak zlobivá. Nebylo mi ještě ani pět, a navíc jsem byla na svůj věk droboučká.

„Tos nebyla ty, že ne, Ellen-Jane?“ ujišťoval se.

Asi čekal, že se z toho vylžu, aby mohl předstírat, že mi věří, protože tenkrát ještě *nebyl* tak krutý. Ale andělé se stahovali nad mou hlavou, připraveni srazit zase *mě* – až na dno pekla. Neodvážila jsem se lhát – alespoň ne před nimi.

„Ano, byla jsem to já, otče.“

Otec vždycky tvrdil, že jeho slovo platí, a tak vzal rákosku a nařezal mi na zadeček. Vyplácel mě jen zlehka, ale já jsem řvala jako tur.

„To je pro vyučenou,“ zavrčel – ale jedině, čeho tím dosáhl, bylo to, že jsem se začala bát pomsty andělů a nenávidět svého užalovaného bratra Marka.

Zdálo se však, že andělé chtějí potrestat ubohou matku, ačkoli jsem to provedla *já*. Stále doufala, že se jí ještě narodí malý Jan, i když jí porodní bába říkala, že

je to šílenství. Matka se pořád nevzdávala naděje, přestože léta plynula a dítě nepřicházelo.

Otec byl ovšem ze srdce rád. Báł se o matčín život – a navíc měl co dělat, aby každý den nasýtil sedm hladových krků. Lidi v dosahu padesáti mil už o jeho traktáty ani o sádrové anděly nejevili zájem a on nerad cestoval do vzdálenějších měst, protože matka měla chatrné zdraví. Byla bledá jako křída a k tomu kost a kůže. Ploužila se po domě v noční košili jako nějaký přízrak. Její krásné blondaté vlasy prořídly a rozčuchané jí zplihle visely na zádech. Jen stěží se o nás dokázala postarat. Kluci jí s domácností vůbec nepomáhali, ale Marie-Marta si vždycky uvázala kolem pasu velkou zástěru a dělala nám všem druhou matku.

Byla jsem pořád malé děcko a chovala jsem se podle toho, protože to znamenalo, že mě matka někdy přivinula k sobě a krmila mě na klíně. Jinak o mě neměla nějaký opravdový zájem. Zbožňovala své tři nezbedné synáčky a Marii-Martu potřebovala. Mě používala jako panenku – pochovala si mě, když měla pocit, že její náruč je bezútěšně prázdná.

Otec mě ale měl rád. Byla jsem drobná a po matce jsem měla malý nosánek a světlé vlasy, které mi brzy narostly až na záda. Když si otec přihnul a měl dobrou náladu, tančil se mnou po pokoji, až se nám oběma motala hlava, a k tomu zpíval vlastní vymyšlenou písničku, že jsem jeho krasavice plavá, až se mu z toho točí hlava. Někdy mi ze svých cest přivážel různé cetky – modrou stuhu do vlasů nebo náramek na mé štíhlé zápěstí. Nevím, jak se musela cítit chudák Marie-Marta. *Jí* totiž otec nikdy žádné tretky nepřivezl.

Zkoušela jsem jí uvázat stuhu do vlasů, ale na jejich nepoddajných hnědých loknách nikdy nedržela, a moje náramky jí zase byly moc malé.

„To nic, mně to nevadí,“ říkala s veselou tváří, ale pár-

krát jsem ji spatřila, jak se prohlíží se smutným povzdechem ve svém malém zrcátku.

I matka často vzdychala, protože se nedokázala zbavit melancholie. Otec jednou přinesl domů hromadu pohádkových knížek, většinou vázaných v kůži, a vysvětlil matce, jak má obrázky vybarvovat. Bylo opravdu komplikované omalovat pavučinková vílí křídla, smyčky stočeného hada nebo hrůzostrašného džina napůl uvolněného z láhve. Nejtěžší bylo nepřetahovat tenoučké čáry. Kluci byli příliš netrpěliví a já a Marie-Marta jsme to zase ještě neuměly, ale otec věděl, že matka má šikovnou a opatrnou ruku. Když se opravdu snažila ze všech sil a obrázky se jí povedly, mohl je pak otec prodat za dvojnásobnou cenu.

Někdy se jí to dařilo – ale potom se zasnila a přetáhla. Jednou nádherně vybarvila obrázek vílího křtu. Udělala to do nejmenších detailů a namíchala barvy tak chytře, že děťátko vypadalo jako živé, jak mu perleťově hebká pleť kontrastovala s vystínovanými záhyby křestní košilky.

„Ty jsi moje šikulka!“ radoval se otec. „To je úplný mistrovský dílo. Tuhle knížku neprodáme. Vystříhneme ten obrázek a pověsíme si ho na zeď.“

Matka se chabě usmála, ale byla z toho obrázku neklidná. Každý den si ho prohlížela a prsty hladila vílí děťátko. Pak si však uvědomila, že jsou všechny její naděje na dalšího syna marné, popadla lahvičku s černou barvou a pěti rychlými tahy štětce obrázek začmárala.

„Co tě to posedlo, Lizzie?“ vykřikl otec zoufale. „Proč pořád toužíš po dalším děcku, když máš tři kluky jako buky a dvě roztomilý dcerušky? Ve srovnání se spoustou jinejch ženskejch jsi úplně pozeňnaná. A k tomu máš vlastní byteček jako klíčku a manžela, kterej by tě nosil na rukách. Proč ti nejsme dost dobrý?“

„Vy *jsste* dobrý. Jste pro mě až moc dobrý, Same. Ale já

si nemůžu pomoci. Tolik se bojím, že tě ztratím. Kdybych tak jen měla svého malého Jana! Pak bych měla pocit, že se na mě andělé usmívají, a byl by to ráj na zemi,“ rozplakala se matka.

I já s Marií-Martou jsme plakaly, protože jsme nesnesly vidět ji nešťastnou, zatímco kluky její slzy přiváděly do rozpaků a utíkali před ní jako vyděšený poníci, když je chtěla obejmout.

„Máma je blázen, tati,“ řekl jednou Matouš neomaleně. „Pořád jen vzdychá a brečí! Něco se jí v hlavě porouchalo. Proč nemůže být jako ostatní matky?“

Otec mu vlepil pořádný pohlavek. „Co si to dovoluješ, takhle mluvit o svý ubohý matce? Jak se opovažuješ říkat o ní, že je blázen? Je prostě *smutná*, chlapečku, a to je trochu rozdíl!“

Matka neměla žádné opravdové kamarádky, protože se pořád držela v ústraní. Jediná žena, která jí byla blízká, byla porodní bába. Otec ji k nám jednou pozval v naději, že by mohla matku trochu přivést k rozumu. Jakmile však matka spatřila porodní bábu v té její bílé zástěře a s velkou černou brašnou, rozplakala se ještě víc než jindy. Porodní bába si s ní chvíli tiše povídala a pak zalovila v brašně a vytáhla kostkovaný plátěný sáček s drcenými semeny a bylinkami. Trošku to připomínalo levandulový „čaj“, který jsme s Marií-Martou vařily našim panenkám, ale zdaleka nevoněl tak sladce.

„Zkus můj bylinkovej čaj. Trochu ti spraví náladu, drahoušku – a člověk nikdy neví, třeba ti i pomůže k tomu chlapečkovi, i když bych tě v tom neměla podporovat. Nejsi teď v stavu, aby sis pořizovala další děcko.“ Porodní bába se obrátila na otce. „Dělá to pět šilinků, pane.“

„Pět *šilinků* za pytlík čaje?“ zděsil se. „Jste blázen, ženská?“

„*Já ne*, ale pokud nechcete pomoci svý ubohý ženě,

schovám to pro někoho, kdo bude vděčnější než vy,“ odsekla a chňapla po sáčku.

Matka zasténala – a otec zaváhal. „A nemohla byste nám dát půl pytlíku za poloviční cenu?“

„Aby to mělo nějaký účinek, musí se to využívat všechno,“ prohlásila porodní bába a hodila sáček zpátky do brašny.

Matka už ani nesténala. Jen se nahrbila, až se jí brada dotkla hrudníku a vlasy se jí svezly přes obličej.

„No dobře, dobře, seženu teda těch pět šilinků,“ vzdychl otec.

Trvalo dva dny, než prodal dost traktátů a andělů. My jsme pak žili dva týdny o dušeném tuřínu a okoralém chlebu – ale matka dostala svůj bylinkový čaj a užívala ho šálek při každém jídle. Byl tak hořký, že se otrásala odporem, a přesto ho vždycky dychtivě vypila až do dna. Účinkoval jako nějaký kouzelný lektvar. Začala se zase hezky oblékat, česala si vlasy a stahovala si je do uzlu, vtipkovala s kluky a mě a Marii-Martu učila šít. Já jsem byla ještě malá a spíchla jsem jen pár pytlíčků z barevných kousků vlny, ale Marie-Marta měla šikovné prsty a matka ji naučila šít noční čepce, které pak otec prodával starým lidem. Spousta podomních obchodníků tehdy prodávala noční čepce, ať už krajkové nebo obyčejné, ale matka na každý vyšila malého andělíčka, aby v noci bděl nad spácem, a tak si naše čepce získaly velkou oblibu.

A brzy začala šít i jiné oblečení: droboučké prádýlko s krajkami a vyšíváním.

„To je nádhera, miláčku, ale za tuhle parádu bych si musel účtovat moc peněz a moji zákazníci maj hluboko do kapsy,“ namítl otec.

„Tyhle šatičky nejsou na prodej,“ řekla matka a zářivě se usmála. „Ty jsou pro naše miminko.“

Možná to způsobily ty bylinky, možná modlitby

k andělům, nebo to byla pouhá náhoda – ale matka konečně čekala dítě, po kterém tak toužila.

Otec se bál, že děcko zase potratí, ale matka byla plná života a síly a břicho se jí pořád zvětšovalo, až pro mě na jejím klíně nezbylo skoro žádné místo.

Hladila jsem ji po něm a předstírala, že si s miminkem povídám.

„No ano, Ellen-Jane. Pozdrav se s malým Janem,“ zasmála se matka. „S mým šestým a nejpožehnanějším dítětem.“

Většina šestých dětí v chudých rodinách, jako je ta naše, se musí spokojit se zkrácenými nočními košilemi a starým šálem a spát v šuplíku vycpaném polštářem. Matka se však na nové miminko připravovala, jako by to bylo nějaké princátko. Ušila pro ně nádhernou výbavičku a utratila nekřesťanské peníze za kolíbkou, kterou nechala vyřezat u starého truhláře.

Když ji otec viděl, vzdychl. „Děcko z toho za půl roku vyroste, Lizzie!“

„Ale není nádherná, Same? Koukni se, jak se dřevo leskne! A jaký jsou na ní vyřezaný krásný srdíčka! Je to úplný umělecký dílo!“

„Krásná je, což o to, ale je to bláznovství. Co mu ještě hodláš pořídit? Stříbrnou misku se lžičkou? Zlatej nočník?“ zlobil se otec. „Copak myslíš, že sbírám peníze na ulici? Chceš, aby kvůli němu ostatní děti trpěly hlady?“

Matka se kousala do rtu a vypadala, že se zhroutí. Třesoucí se rukou hladila dřevěnou kolíbkou. „Nezlob se,“ mumlala. „Třeba... třeba ji truhlář vezme zpátky?“

„Ale jdi ty. Můžeš si tu kolíbkou nechat. Vidím, jak je pro tebe důležitá,“ mávl rukou otec. „Jenom už nekupuj žádný další zbytečnosti.“

„Nebudu, Same, slibuju! Děkuju, děkuju! Jsi ten nejlepší a nejhodnější manžel na celém světě. Tak chápevej! To je prostě tím štěstím, že konečně čekám svého

malýho Jana,“ řekla matka a rozhoupala kolíbkou, jako by tam miminko už leželo.

Otec se zhluboka nadechl. „Lizzie, a co když to bude další holčička? Nebudeš moc zklamaná?“

Matka se na něj podívala, jako by řekl něco opravdu směšného. „Jistěže to nebude holčička!“ odpověděla přesvědčeně. „*Já vím*, že čekám kluka.“

„Doufejme, že máš pravdu,“ vzdychl otec a pohlédl na všechny anděly, nabarvené i nenabarvené, jako by se k nim modlil.

Matka byla po celé těhotenství silná a veselá. Udržovala náš domov ve vzorném pořádku a při všem tom zametání a smeččení si ještě prozpěvovala. Každý den na kamnech bublal chutný oběd a k večeři nám všem vždycky namazala chleba švestkovými povidly – tak, že povidly na chleba napsala naše iniciály. Výjimečně jsme se tedy s Marií-Martou měly líp než kluci, protože M-M a E-J znamenalo dvojnásobné množství povidel.

Samozřejmě jsem věděla, že má matka to miminko v břiše, ale netušila jsem, jak se dostane *ven*. Nejspíš jsem si myslela, že si matka v tom břiše otevře nějaká tajná dvířka a děťátko odtamtud vyleze, až bude dost velké. Taky jsem nevěděla, že rodit dítě *bolí*, přestože jsem slyšela, že matka byla po každém našem porodu čím dál nemocnější.

Když jí začaly porodní bolesti, vyděsila jsem se k smrti. Jednou mě samotnou ukrutně bolelo břicho,

když jsme koupili u řezníka levné maso těsně před zkažením – ale z toho, jak se matka předkláněla a sténala, jsem poznala, že tohle je mnohem horší.

I otec byl vyděšený. Doběhl pro porodní bábu a pak s rukama na uších, aby neslyšel matčino naříkání, zase rychle zmizel. Matouš, Marek a Lukáš se taky polekali a šli se radši ven klouzat po stožáru lampy, což byla v té době jejich nejmilejší zábava.

Marie-Marta připravila k obědu chleba se sýrem, ale kluci tou dobou už na ulici nebyli. Úplně se vypařili.

„Kluci jsou na nic,“ vzdychla jsem. „Nechápu, proč chce matka dalšího.“

I já jsem tajně toužila zmizet, protože bylo tak hrozné poslouchat, jak matka nahoře naříká, ale zdálo se mi, že by nebylo správné ji opustit. Marie-Marta nahoru nosila horkou vodu a čistá prostěradla podle rozkazů porodní báby, která ji dokonce pustila do pokoje, kde matka rodila.

Já jsem byla ráda, že jsem zůstala venku za zavřenými dveřmi. Porodní bába vypadala přísně, a navíc měla velký špičatý nos i bradu, čímž mi připomínala zlou čarodějnici z mých pohádek. Koneckonců, i její čaj byl jako *kouzelný*. Měla jsem z ní strach – a teď už i z matky, jak tam sténala jako raněné zvíře.

Zůstala jsem shrbeně sedět dole pod uhrančivými pohledy andělů. Neuměla jsem číst, ale civěla jsem na stěnu na traktáty vybarvené výraznými barvami a snažila se z nich načerpat povzbuzení. Neměla jsem co dělat s rukama, tak jsem si našla provázek a začala sama přebírat, ale provázek se zašmodrchal a svázal mi prsty k sobě. Když se mi chtělo na záchod, musela jsem zavolat Marii-Martu.

„Ach jo!“ vzdychla nade mnou a zavrtěla hlavou – a pak mě vysvobodila matčínými velkými nůžkami. „Jak dlouho se ještě budeš chovat jako malý děčko? Musíš se teď snažit bejt velká holka jako já, když matka rodí.“

„Proč to trvá tak *dlouho*?“ zeptala jsem se a otrásla se, protože se shora zase ozvalo matčino úpění.

„Tebe rodila *dva dny*,“ řekla Marie-Marta. „A teď už utíkej na záchod. Pak musíš doběhnout do hospody pro pivo.“ Vtiskla mi do dlaně pár mincí a z kredence mi podala korbel.

„Pro matku?“ podivila jsem se.

„Ne, ty trdlo. Pro porodní bábu. Říkala, že se potřebuje trochu posilnit – a já vím, že tím myslí něco k pití.“ Marie-Marta nad tím pohoršeně mlaskla a šeptem odcitovala větu z jednoho traktátu: „*Střez se démona alkoholu!*“

„Já nechci jít do hospody. Divně to tam smrdí a ti chlapi se mi vůbec nelíběj.“

„Nevymejšlej si,“ setřela mě Marie-Marta. „Jeden z těch chlapů je náš otec. Tak *utíkej*.“

„Běž tam *ty*. Jsi větší než já.“

„Já tu musím zůstat a pomáhat matce.“

Chvilí jsem váhala a přemýšlela, co je horší. Pak matka znovu zasténala a já jsem se rozhodla, že radši půjdu do hospody než nahoru ke své ubohé matce.

Došla jsem si na záchod a vydala se na cestu. Půlpence jsem svírala tak pevně, až se mi obtiskly do dlaně. Sama na ulici jsem byla poprvé. Nebyla jsem zvyklá chodit bez matky nebo Marie-Marty, kterých jsem se vždycky držela za ruku. Bylo to tak divné, že jsem se málem rozbřečela.

Běžela jsem s jednou nohou v okapovém žlabu a druhou na chodníku, takže jsem pajdala. Představila jsem si, že bych byla chromá jako Kulhavý Dan s dřevěnou nohou, který bydlel nedaleko. I jeho jsem se bála. Neměl rád děti a hrozivě se oháněl berlí, když se člověk moc přiblížil. Zoufale jsem se rozhlížela, jestli nespatřím své bratry, ale nebylo po nich ani vidu, ani slechu.

Před hospodou U Královské hlavy jsem stála celých

pět minut, než jsem sebrala odvalu vstoupit dovnitř. Král se na mě culil ze svého znaku a potměšile na mě zpod koruny pošilhával. Vypadal, jako by už sám vypil plný korbek piva. Nevím ani, proč tam visel. Do školy jsem sice nechodila, ale každé dítě v Anglii vědělo, že *nemáme* krále, jen hodně starou královnu.

Ulicí přišmajdala nějaká stařena v rozbitých škrpálech. Svůj korbek si pevně tiskla k hrudi. „Co tady civíš?“ zeptala se přísně. „Tohle není místo pro malý holky.“

„Já jdu, prosím, pro pivo porodní bábě,“ zablekotala jsem vyděšeně.

„No tak běž dovnitř,“ řekla a netrpělivě mě postrčila.

Vklopýtala jsem otevřenými dveřmi do potměšilé hospody. Z toho zápachu se mi sám od sebe nakřenil nos. Bylo tam tak šero, že jsem skoro nic neviděla, ale moc dobře jsem vnímala všechny ty chlapy, co tam seděli. V ponurém světle plynových lamp jim svítily krhavé oči i vyceněné zuby, jak chlemtali pivo, a obrovské rudé nosy se jim horkem leskly. A přímo přede mnou byl ten největší, nejčervenější a nejlesklejší nos!

„Ellen-Jane!“ vykřikl a praštil pěstí o stůl.

„Dobrý večer, otče,“ zašeptala jsem.

„U všech svatých, už se to narodilo? Je matka v pořádku? Tak mi to pověz, dítě – nestůj tady jak moula.“

„Ještě se to nenarodilo, otče. Matka má pořád hrozný bolesti,“ odpověděla jsem.

„Pane na nebi,“ vzdychl otec zoufale a přihnul si piva. „A co tu teda děláš? Já myslel, že tě poslali, abys mi donesla dobrou zprávu.“

„Ne, Marie-Marta mě poslala pro pivo pro porodní bábu,“ vysvětlila jsem.

„Ona si poslala takový škvárně?“

„Já držím všechny pence pevně v ruce, koukejte...“ Ukázala jsem otcí stisknutou dlaň. „A nevyleju ani kapičku piva, slibuju.“

„Lidi, slyšeli jste to?“ zahulákal otec na celou hospodu. „Tohle děcko, který sotva odrostlo dětskejm střevíčkům, běhá po městě a dělá poslíčka. Vidíte tu mou holčičku? Není to drahoušek? Jako by vypadla z oka matce – která teď zrovna rodí moje šestý dítě. Připijte si se mnou na moje děcko!“

Chlapi si nebyli jistí, jestli si mají připít na mě, nebo na to dítě, co přichází na svět, ale stejně zdvihli půllitry. Otec do sebe nalil pivo velkými doušky, jako by umíral žízni, přestože tu popíjel už několik hodin. Pak zalovil prsty v mé horké dlani a sebral mi mince.

„Ještě jedno, prosím,“ zahalekal na hospodskou u pultu.

Přinesla mu nový půllitr a on ho hned zdvihl ke rtům.

„Ale ne, otče! To je pro porodní bábu,“ namítla jsem, protože jsem myslela, že se spletl.

Otec se ke mně sklonil, až měl hlavu těsně u mé. Jeho nos jako by ještě vyrostl, takže připomínal papouščí zobák. Byla jsem si jistá, že mě každou chvíli klovně.

„Teď mě dobře poslouvej, Ellen-Jane. Nedovolím ti, abys tý porodní bábě donesla pivo. Musí bejt střízlivá. Miluju tvou drahou matku víc než vlastní život. Nedopustím, aby ji měla na svědomí nějaká nachmelená bába. Jen když si to představím! Nechci přijít domů a najít tvou matku v mrákotách a porodní bábu ožralou na zemi!“

Jediný, komu hrozilo nebezpečí, že skončí opilý na zemi, byl otec, ale nebyla jsem tak hloupá, abych se s ním v tomhle jeho stavu hádala.

„Rozumělas tomu?“ zeptal se a zabodl mi prst do hrudníku.

„Ano, otče,“ řekla jsem rychle.

„Hodná holčička.“ Otec se zase uvelebil zpátky na židli. Znovu se zhluboka napil a pak si otřel pusou hřbetem ruky. „Jsi věrná podoba svý matky, to ti povím, Ellen-Jane,“ řekl zčistajasna žoviálním tónem. Zdvihl

mě ze země a najednou jsem stála na stole s bílými botami z kozinky v kaluži piva.

Na tyhle svoje boty jsem byla pyšná. Matka je našla na dně košíku v jednom vetešnictví a usmlouvala jejich cenu na dvě pence. Původně je koupila Marii-Martě, ale byly šité pro bohaté lidi, kteří měli drobné štíhlé nohy. Marie-Marta do nich své dlouhé prsty nenacpala. Takže jsem je dostala *já*, přestože jsem si je musela vycpat kapesníkem, jak mi byly velké. To mi však vůbec nevadilo. Byly krásné i tak. Teď po nich ale vzlínalo hnědé pivo a zanechávalo na kozince ošklivé skvrny.

„Postavte mě, prosím, na zem, otče,“ škemrala jsem s jednou nohou ve vzduchu jako čáp.

„Ne, ne. Chci se s tebou pochlubit, holčičko moje. Lidi zlatý, ty jsi vážně věrnou kopií své matky, včetně těch dlouhých vlasů.“ Projel mi prsty ve vlasech jako kartáčem a načechral mi je. „Koukejte se na moji malou ženušku!“ vykřikl otec tak hlasitě, že ostatní chlapi přestali pít a plivat na zem a podívali se na mě.

„Je jako víla,“ řekl jeden z nich. „Splníš mi nějaký přání, holčičko?“

„Jo, a mně taky, malá vílo,“ přidal se další.

Pohádky mi nikdy nikdo nečetl a sama jsem číst neuměla, ale vídala jsem, jak matka vybarvuje ilustrace.

„Já vám žádný přání splnit nemůžu, když nemám kouzelnou hůlku s hvězdičkou,“ namítla jsem.

Myslela jsem to vážně, ale chlapi se rozřehtali na celé kolo. Otec se tak chechtal, že si div nevyžil to své drahocenné pivo.

„To je teda číslo, ta moje holka. Prej že nemá kouzelnou hůlku!“

„Tak nám můžeš aspoň zatancovat,“ navrhl jeden starý chlap.

„No jasně, zatančí jim, moje malá. Vždyť pořád hopsáš po domě jako víla! Ukaž jim, jak umíš tančit!“

Snažila jsem se slézt ze stolu, ale otec mě pevně držel.

„Ne, zůstaň hezky na pódiu, ať tě všichni vidíme.“

„Něco vám chci pošeptat, otče,“ řekla jsem a chytila ho za hlavu. „Já *neumím* tančit!“ sykla jsem do jeho velkého ucha. „Vážně to neumím!“

„Tak to aspoň zkus! Všichni tyhle gentlemani tě chtějí vidět. No tak! Vsadím se, že ti některý z nich dá penci.“

„Zatancuj! Zatancuj nám!“ hulákali chlapi, přestože se je hospodská snažila utiшит.

„Nechte tu chudinku na pokoji!“ Pak se obrátila ke mně. „Já bejt sebou, běžím domů k matce, drahoušku.“

Otec mě ale držel tak pevně, že jsem utéct nemohla – a navíc jsem se bála přijít domů s prázdným korbelem. Marie-Marta by se na mě zlobila. Dokonce by mi mohla dát pohlavek – a pokud by měla na prstě svůj náprstek, pěkně by to bolelo.

Tak jsem tam zůstala. Začala jsem zpívat písničku, protože nic jiného se v té louži piva dělat nedalo, ale otec znechuceně nakrčil nos hned při prvních slovech písně *Chval, má duše, krále nebes*.

„Ale ne, tyhle nábožný písničky nechceme. Tady nejsi v kostele!“ okřikl mě otec. „Zazpívej něco jinýho!“

Já jsem ale *neznala* žádné jiné písničky. U nás doma totiž zpívala jen matka. Nemohla jsem zpívat, nemohla jsem tančit, a tak jsem předvedla to jediné, co jsem uměla. Zaklonila jsem se tak hluboko, až se mé ruce dotkly stolu, a udělala jsem most. Pak jsem přenesla váhu na ruce a nohy jsem zdvihla nad hlavu. Bála jsem se, že si vymáchám vlasy v rozlitém pivu.

Nastalo překvapené ticho. Doufala jsem, že ze mě nejsou v šoku. Snažila jsem se přidržovat si sukni mezi koleny, aby mi nebyly vidět kalhotky. Začala jsem se třást ze strachu, aby si otec nemyslel, že jsem sprostá. Matka mě vždycky okřikovala, když mě přistihla, že dělám stojky. I Marie-Marta mě za to kárala, kdežto

Matouš, Marek a Lukáš mě k tomu vždycky naváděli a prosili mě, abych je to naučila.

Nevěděla jsem, jak bych je to mohla naučit. Mě to taky nikdo neučil. Prostě jsem se takhle narodila. Když mi byl rok, uměla jsem chodit a hned jsem začala dělat i kotrmelce. O pár let později už jsem dokázala stát na rukou minutu i déle.

Teď jsem stála na rukou stejně pevně jako na nohou, ale když si jeden z chlapů všiml, jak se třesu, vykřikl: „Postav ji na nohy, proboha, nebo spadne! Koukej, jak se třese! Málem sletěla!“

Otec mě chytil a postavil mě na nohy. Chlapi na mě chvíli civěli s otevřenou pusou a pak začali tleskat a volat: „Bravo!“

Otec do mě šťouchl. „Tak se ukloň, ne?“

Uklonila jsem se a udělala pukrle. To je rozesmálo a tleskali ještě víc. Dokonce i hospodská mi tleskala a říkala, že jsem úplný zázrak.

„S tímhle talentem by měla vystupovat v cirkuse!“ prohlásila.

Vážně to řekla, Hetty. A já jsem byla takový blázen, že jsem to brala jako poklonu. Dělal jsem hvězdy kolem celého lokálu tak dlouho, až mě muži přestali vnímat a vrátili se ke svým pivům. I táta začal být podrážděný.

„Už se uklidni, malá. Přestaň. To stačilo.“

Domů mě ale nepustil. Míjely hodiny a on mě pořád držel. I když jsem ještě nepoznala, kolik je hodin, úzkostně jsem sledovala velké pendlovky na stěně hospody, protože jsem chápala, že je čím dál později.

I otec je sledoval a nepřestával přitom popíjet. Svoje vlastní peníze už dávno propil, a tak mu teď pivo platili chlapi z hospody, aby zapili miminko.

„Myslíš, že už se to narodilo?“ zeptal se mě otec, což bylo směšné – jak jsem to mohla vědět? „A matka bude v pořádku, vid’?“

„Ano, otče,“ přitakala jsem, protože jsem byla ještě moc malá a hloupá na to, abych se o matku obávala. Jenom jsem doufala, že už konečně přestala sténat. Daleko víc jsem se bála porodní báby, jelikož jsem jí nepřinesla pivo – a taky Marie-Marty a jejího náprstku.

„Člověk by si myslel, že by měl přiběhnout některý z těch mejch zlobivejch kluků a přinést mi dobrou zprávu,“ řekl otec. „Jsou to budižkničemové, jeden jako druhý. Nechápu, proč chce mít matka mermomocí dalšího.“

To bylo něco, čemu jsem rozuměla. „Chce mít Jana, aby měla všechny čtyři evangelisty, otče,“ podala jsem vysvětlení.

„Prosím tě, nezačíněj s těma pitomostma ještě ty! Proč se z mý Lizzie stal takovej svatoušek, to je mi pořád záhadou, zvláště když uvážím, z jakýho je prostředí a co tenkrát dělala.“

Nevěděla jsem, o čem to mluví – ani dnes to nevím –, ale soucitně jsem otce pohladila po hrubé látce jeho krátkého rukávu. Když jsem viděla, jak mu do očí vstoupily slzy a stékají mu po brunátných tvářích, otřela jsem mu je svým rukávem.

Děsily mě jeho rychlé změny nálady, protože jsem si s nimi nevěděla rady. I já jsem se začínala cítit mizerně: Bála jsem se, jak to vypadá doma – a mám-li být upřímná, ještě větší starosti mi dělaly moje bílé kozinové boty, které teď byly skoro zničené. Sama jsem měla na krajíčku.

„Vy jste teda páreček!“ řekla hospodská. „Proč tu holčičku neodvedeš domů, Samueli?“

„Protože mám strach,“ brečel táta. „Nevím, jestli se už děcko narodilo, nebo ještě ne.“

„No jo, to můžeš zjistit jen jediným způsobem,“ vzdychla hospodská. „Mazej domů!“

Tak jsme se vypořádali ven z hospody. Otec se mě držel, protože vrávorál. Byl vysoký a já zase hodně

malá, a tak celou cestu klopýtal v předklonu. Dvakrát spadl a stáhl mě s sebou, takže jsem měla zástěrku umazanou od bláta. Dostala jsem ještě větší strach, že to doma schytám.

Když jsme však zahruli do naší ulice, spatřili jsme, jak Matouš, Marek a Lukáš sedí na zídce před domem a kopou do ní patami. Stála tam i Marie-Marta s bílým balíčkem v ruce.

„Jé, otče, dobře to dopadlo! Miminko už je na světě!“ vykřikla jsem a táhla ho směrem k domu.

V bílém ranečku bylo malinkaté děťátko, které řvalo z plných plic. Jeho obličejík měl divný odstín rajčatově červené a připadal mi ošklivý.

„Je to... Jan?“ zeptala jsem se udýchaně.

Marie-Marta přikývla.

„Bohu díky!“ zaradovala jsem se. Marie-Marta však byla bílá jako vlněný šál, do něhož bylo miminko zabalené, a mí tři bratři vypadali, jako by právě dostali výprask.

„Jak je matce?“ zeptal se otec.

Bázlivě pohlédli jeden na druhého. Otec hlasitě zasténal a odpotácel se do domu. Ustrašeně jsem ho následovala. Slyšela jsem ho, jak nahoře nařiká a pláče. Matku jsem neslyšela.

Matka byla mrtvá. Najednou mi nějak připadlo, že je to moje vina. Kdybych hned běžela domů s plným korbelem piva, porodní bába by se občerstvila a určitě by přišla na to, jak jí zachránit život, místo aby ji nechala vykrvácet. Byla to moje vina, protože jsem se chovala jako nějaká hloupá cirkusová opice, zatímco moje matka pomalu umírala. Byla to moje vina, protože jsem nebyla dost statečná na to, abych ji dokázala držet za ruku a pomáhat jí jako Marie-Marta. Byla to moje vina, protože jsem byla pro matku takovým zklamáním, že si musela pořídit ještě jedno dítě. Byla to moje vina, moje vina, moje vina.

Jsi hodná, že mě přesvědčuješ o opaku, Hetty, ale ať už je pravda jakákoli, tenkrát jsem cítila, že za to můžu já. Myslel si to nejspíš i otec.

Zezačátku jsem to nechápala. Posílali mě vyřizovat spoustu věcí a pomáhala jsem Marii-Martě s mimin-